

Plan wynikowy do podręcznika - *Krok w przedsiębiorczość* – klasa I G LO nauczyciel Halina Berłowska

Material nauczania	L.g.	Wymagania podstawowe <i>Uczeń poprawnie:</i>	Kat.	Wymagania podstawowe <i>Uczeń poprawnie:</i>	Kat.
I. KOMUNIKACJA INTERPERSONALNA					
Kim jest osoba przedsiębiorcza? Typy osobowości •Osoba przedsiębiorcza •Moje mocne i słabe strony •Typy osobowości	7	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej • definiuje osobowość 	A B A	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje mocne i słabe strony własnej osobowości, odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej • rozróżnia i charakteryzuje typy osobowości 	C C
Role społeczne i rodzaje zachowań •Role społeczne •Konflikty ról •Role organizacyjne •Rodzaje zachowań •Asertywność		<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie „rola społeczna” • rozróżnia i charakteryzuje role przypisane i osiągnane • wyjaśnia, czym są napięcie ról oraz konflikt ról i podaje przykłady występowania tych sytuacji • definiuje pojęcie „rola organizacyjna” • rozpoznaje podstawowe rodzaje zachowań, w tym zachowania asertywne, podaje przyczyny i konsekwencje poszczególnych rodzajów zachowań • omawia poszczególne rodzaje zachowań w kontekście osoby przedsiębiorczej 	A C C A C C	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje własne role społeczne i typowe dla nich zachowania • rozróżnia i charakteryzuje typowe role organizacyjne • wskazuje przykłady postawy konformistycznej i nonkonformistycznej • wykazuje potrzebę przyjmowania postawy asertywnej w określonych sytuacjach 	C C C C C
Komunikacja społeczna •Komunikacja społeczna •Komunikacja interpersonalna •Przebieg procesu komunikacji •Komunikacja werbalna •Komunikacja niewerbalna – mowa ciała •Bariery komunikacyjne •Skuteczne komunikowanie się		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „komunikacja społeczna”, „komunikacja interpersonalna”, „komunikacja werbalna”, „komunikacja niewerbalna” • wyjaśnia, czym jest komunikowanie się, i omawia przebieg tego procesu, charakteryzując poszczególne jego elementy • wyjaśnia znaczenie komunikacji niewerbalnej w życiu codziennym 	A C B	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje wybrane elementy mowy ciała • wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne, i podaje ich przykłady • wymienia i charakteryzuje elementy skutecznej komunikacji • definiuje pojęcie „empatia” • wymienia i rozróżnia poziomy komunikowania • stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz 	C B B A C D

				prezentacji własnego stanowiska	
Podejmowanie decyzji <ul style="list-style-type: none"> • Proces decyzyjny i jego fazy • Rodzaje decyzji • Wady oraz zalety indywidualnego i grupowego podejmowania decyzji • Bariery w podejmowaniu decyzji • Racjonalność decyzji 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „decyzja”, „decydent”, „problem decyzyjny” • rozróżnia i charakteryzuje fazy procesu decyzyjnego • omawia wady oraz zalety decyzji indywidualnych i zbiorowych • wymienia i charakteryzuje bariery w podejmowaniu decyzji 	A C C C	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje decyzji • wykazuje wpływ luki informacyjnej na jakość podjętej decyzji • wyjaśnia, czym jest racjonalność decyzji • charakteryzuje decyzje racjonalne metodologicznie oraz rzeczowo • wymienia i omawia zasady podejmowania racjonalnych decyzji 	C D A C C
Konflikty i ich rozwiązywanie. Negocjacje <ul style="list-style-type: none"> • Konflikt i jego rodzaje • Metody rozwiązywania konfliktów • Negocjacje • Mediacje i arbitraż 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „konflikt”, „negocjacje”, „mediacje”, „arbitraż” • wymienia i charakteryzuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów • wymienia cechy i umiejętności przydatne w czasie negocjacji • wymienia zalety mediacji i arbitrażu 	A C A B	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje rodzaje konfliktów ze względu na podmiot i przedmiot konfliktu • wskazuje różnice pomiędzy poszczególnymi rodzajami negocjacji • podaje różnice pomiędzy technikami manipulacyjnymi a technikami negocjacyjnymi • podaje przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji • wymienia i omawia zasady prowadzenia skutecznych negocjacji • identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji 	C C C B C D
II. ISTOTA FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI RYNKOWEJ					
Gospodarka rynkowa. Podmioty gospodarki <ul style="list-style-type: none"> • Gospodarka centralnie sterowana • Transformacja polskiej gospodarki • Plan Balcerowicza • Gospodarka rynkowa • Podmioty gospodarki rynkowej • Prawo podaży i popytu 	10	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie: „gospodarka” • definiuje pojęcia: „gospodarka rynkowa”, „mechanizm rynkowy”, „popyt”, „podaż”, „plan Balcerowicza” • wymienia filary gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej • podaje najważniejsze różnice między gospodarką centralnie sterowaną a gospodarką rynkową • wymienia główne podmioty gospodarki 	A A B C B	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty świadczące o nieefektywności gospodarki centralnie sterowanej • omawia proces transformacji polskiej gospodarki • charakteryzuje działania składające się na proces transformacji gospodarczej w Polsce • wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza 	C D D D

		rynkowej			
Rynek w gospodarce <ul style="list-style-type: none"> • Rynek i jego rodzaje • Funkcje rynku • Struktury rynkowe 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „rynek” • wymienia funkcje rynku • podaje różnice między rynkiem producenta a rynkiem konsumenta • klasyfikuje rynek wg przedmiotu wymiany 	A A C C	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaje rynków występujących w najbliższym otoczeniu • wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję monopolistyczną, konkurencję doskonałą) • wykazuje potrzebę wspierania konkurencji i walki z monopolem 	C C D
Popyt, podaż i cena <ul style="list-style-type: none"> • Popyt • Podaż • Krzywa popytu i krzywa podaży • Punkt i cena równowagi rynkowej 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „popyt”, „podaż”, „cena”, „dobra komplementarne”, „dobra substytucyjne”, „cena równowagi rynkowej”, „punkt równowagi rynkowej” • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące popyt • definiuje prawo popytu • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące podaż • definiuje prawo podaży 	A C A C A	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zależność między cenami dóbr komplementarnych i dóbr substytucyjnych a wielkością popytu • wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego • wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej • analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu • wyjaśnia zjawisko elastyczności cenowej popytu 	D C C C C
Gospodarstwo domowe <ul style="list-style-type: none"> • Gospodarstwo domowe i jego dochody • Wydatki gospodarstw domowych • Deficyt w domowych finansach • Budżet gospodarstwa domowego 		<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: „gospodarstwo domowe”, „budżet domowy”, „deficyt budżetowy” • wymienia i charakteryzuje główne źródła dochodów gospodarstw domowych 	A B	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje główne rodzaje wydatków gospodarstw domowych: konsumpcyjne i inwestycyjne (z podziałem na stałe i zmienne) • ocenia strukturę wydatków własnej rodziny • tworzy budżet domowy swojej rodziny, a następnie zarządza nim • proponuje działania mające na celu zniwelowanie deficytu w budżecie domowym 	B C C D
Konsument, czyli „król rynku” <ul style="list-style-type: none"> • Konsument i jego prawa • Instytucje stojące na straży praw konsumenta • Zjawisko zмовy cenowej 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „konsument”, „gwarancja”, „reklamacja”, „zakupy na odległość”, „rękojmia” • wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta 	A C	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia prawa konsumenta z tytułu niezgodności towaru z umową • wyróżnia prawa przysługujące konsumentom w wypadku zakupów na odległość • przedstawia zasady składania reklamacji 	C B C

<ul style="list-style-type: none"> • Niezgodność towaru z umową • Gwarancja • Reklamacja • Prawa e-konsumenta • Rękojmia 		<ul style="list-style-type: none"> • wymienia instytucje zajmujące się ochroną praw konsumentów oraz określa ich cele i zadania • podaje różnice między reklamacją a gwarancją 	<p>C</p> <p>B</p>	<p>w wypadku niezgodności towaru z umową</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia drogę egzekwowania własnych praw przez konsumenta • wymienia akty prawne dotyczące ochrony praw konsumenta • wyjaśnia, na czym polega zjawisko zмовы cenowej 	<p>C</p> <p>B</p> <p>B</p>
<p>Rola państwa w gospodarce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przyczyny ingerencji państwa w gospodarkę • Funkcje ekonomiczne państwa • Polityka gospodarcza państwa • Polityka fiskalna i monetarna państwa • Narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „interwencjonizm państwowy”, „dobra publiczne” • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje ekonomiczne państwa • wyjaśnia i rozróżnia pojęcia: „polityka makroekonomiczna” i „polityka mikroekonomiczna” 	<p>A</p> <p>C</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa cele polityki gospodarczej, a w jej ramach – polityki fiskalnej i polityki monetarnej • określa przyczyny ingerencji państwa w gospodarkę • przedstawia argumenty za i przeciw ingerencji państwa w gospodarkę • wymienia i charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę 	<p>B</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p>
<p>Wzrost i rozwój gospodarczy państwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost gospodarczy a rozwój gospodarczy • Wskaźniki wzrostu gospodarczego • Wskaźniki rozwoju gospodarczego • Cykl koniunkturalny, jego przebieg i fazy 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „wzrost gospodarczy”, „rozwój gospodarczy”, „siła nabywcza waluty”, „cykl koniunkturalny” • rozróżnia i opisuje wybrane wskaźniki wzrostu gospodarczego i rozwoju gospodarczego • wymienia fazy cyklu koniunkturalnego 	<p>A</p> <p>C</p> <p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wartości wybranych wskaźników wzrostu i rozwoju gospodarczego dla Polski z wartościami tych wskaźników dla innych państw • formułuje wnioski o poziomie rozwoju gospodarczego państwa na podstawie analizy odpowiednich wskaźników ekonomicznych • klasyfikuje państwa na podstawie wartości wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) • interpretuje wysokość i przyrost PKB • wyjaśnia przyczyny różnic między nominalnym a realnym PKB • wyjaśnia, dlaczego wskaźnik PKB ma ograniczone znaczenie przy porównywaniu jakości życia obywateli różnych państw • omawia przebieg klasycznego cyklu koniunkturalnego • charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce • określa, na podstawie analizy wskaźników 	<p>D</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p>

				aktywności gospodarczej, fazę cyklu koniunkturalnego, w której znajduje się polska gospodarka	
Budżet państwa • Budżet państwa i jego funkcje • Dochody i wydatki budżetu państwa Deficyt budżetowy i dług publiczny a gospodarka		• wyjaśnia znaczenie terminów: „budżet państwa”, „podatek”, „dług publiczny” • wymienia główne źródła dochodów państwa • wymienia główne wydatki budżetu państwa	A B B	• wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje budżetu państwa • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje podstawowe zasady budżetowe • ocenia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę • formułuje wnioski na podstawie analizy danych statystycznych dotyczących wartości deficytu budżetowego i długu publicznego państwa w relacji do PKB	C C D D
III. PIENIĄDZ I BANKOWOŚĆ					
Pieniądz • Ewolucja form pieniądza • Właściwości, funkcje i cechy pieniądza • Obieg pieniądza w gospodarce • Inflacja i jej rodzaje • Inflacja w Polsce	10	• wyjaśnia znaczenie terminów: „pieniądz”, „siła nabywcza”, „inflacja”, „stopa inflacji” • omawia ewaluację form pieniądza • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje formy pieniądza • wymienia i omawia cechy pieniądza • identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji	A C B C C	• wymienia i charakteryzuje funkcje pieniądza • wymienia i charakteryzuje cechy pieniądza • omawia skutki inflacji • przedstawia sposoby przeciwdziałania inflacji • objaśnia obieg pieniądza w gospodarce • omawia przyczyny zmian wartości pieniądza (siły nabywczej) • omawia poziom inflacji w Polsce w latach 1989–2010 oraz podaje jej przyczyny i działania, w których wyniku nastąpiło osłabienie dynamiki procesów inflacyjnych	C C C C C C
Banki • Polski system bankowy • Bank centralny • Banki komercyjne • Rola banków w gospodarce		• wyjaśnia znaczenie terminów: „bank”, „system bankowy”, • wymienia elementy systemu bankowego w Polsce • wymienia i charakteryzuje funkcje banku centralnego • rozróżnia rodzaje banków ze względu na dominującą działalność • wyjaśnia różnice między bankami	A B C B B	• wyjaśnia rolę banku centralnego w gospodarce • wyjaśnia rolę banków w gospodarce • wyjaśnia, na czym polega polityka pieniężna banku centralnego • identyfikuje rodzaje polityki pieniężnej prowadzonej przez NBP • wymienia i charakteryzuje podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP • wykazuje zależność między zmianą stóp	C B B C C D

		komercyjnymi a bankami spółdzielczymi		<p>procentowych wprowadzoną przez NBP a oprocentowaniem kredytów udzielanych przez banki osobom fizycznym i przedsiębiorcom</p> <ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie Rady Polityki Pieniężnej w kształtowaniu polityki pieniężnej NBP podaje podstawowe różnice między bankami komercyjnymi a SKOK-ami 	<p>C</p> <p>C</p>
<p>Rachunki bankowe</p> <ul style="list-style-type: none"> Rodzaje usług bankowych Rachunek bankowy Konta osobiste Konta firmowe Lokaty bankowe Karty płatnicze 		<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe rodzaje usług bankowych rozdziela rodzaje kont osobistych wyjaśnia znaczenie terminów: „limit debetowy”, „kapitalizacja odsetek”, „karta płatnicza” identyfikuje rodzaje kart płatniczych wyjaśnia zasady funkcjonowania lokat bankowych, wymienia i charakteryzuje ich rodzaje 	<p>A</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady rozsądnego korzystania z karty kredytowej wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty bankowej porównuje oferty wybranych usług bankowych oblicza należne odsetki od lokat bankowych z uwzględnieniem różnego oprocentowania i kapitalizacji wykazuje zależność między częstotliwością kapitalizacji odsetek a wielkością należnych odsetek od lokaty bankowej wyjaśnia różnice między stałym a zmiennym oprocentowaniem lokat bankowych, 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>B</p>
<p>Kredyty</p> <ul style="list-style-type: none"> Kredyty i ich rodzaje Kredyt konsumencki RRSO Pożyczki 		<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje rodzaje kredytów wg różnych kryteriów (okresu kredytowania, waluty kredytu, przeznaczenia kredytu) wyjaśnia znaczenie terminów: „kredyt”, „kredyt konsumencki”, „rzeczywista roczna stopa oprocentowania”, „pożyczka”, „zastaw hipoteczny”, „spread walutowy”, „zdolność kredytowa” omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w wypadku umowy kredytu konsumenckiego podaje różnice między kredytem a pożyczką 	<p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki wskazuje rolę Biura Informacji Kredytowej (BIK) w procesie przyznawania kredytów oblicza należne odsetki od zaciągniętego kredytu ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie wymienia i omawia kryteria wyboru najlepszego kredytu 	<p>B</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>C</p>
<p>Pozabankowe formy inwestowania</p> <ul style="list-style-type: none"> Inwestycje i ich podział Inwestycje finansowe 		<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „inwestowanie”, „instrument finansowy”, „papiery wartościowe”, „obligacje”, „bony skarbowe”, 	<p>A</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje obligacji ze względu na emitenta wymienia typy obligacji skarbowych w Polsce 	<p>B</p> <p>B</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Obligacje • Bony skarbowe i weksle • Akcje • Fundusze inwestycyjne 		<p>„weksle”, „akcje”, „fundusz inwestycyjny”</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe • wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych • identyfikuje rodzaje inwestycji wg różnych kryteriów (przedmiotu inwestycji, podmiotu inwestowania) • rozróżnia formy inwestowania kapitału • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji 	<p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaje akcji ze względu na sposób przenoszenia własności oraz wg uprawnień właścicieli akcji • wyjaśnia pojęcie „emisja akcji” i zna zasady emisji • wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne • rozróżnia ceny akcji (nominalną, emisyjną oraz rynkową) • wyjaśnia pojęcia: „jednostka uczestnictwa”, „certyfikat inwestycyjny” • wymienia i charakteryzuje rodzaje funduszy inwestycyjnych, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat • oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie • dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania • wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce odgrywają fundusze inwestycyjne 	<p>C</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>A</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>D</p> <p>C</p>
<p>Gielda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rynek kapitałowy w Polsce • Rynek pierwotny i rynek wtórny • Gielda • Analiza tabel z informacjami giełdowymi • System notowań na GPW • Główne indeksy giełdowe na GPW • Historia warszawskiej giełdy • Rola giełdy w gospodarce 		<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie „giełda” oraz charakteryzuje jej rodzaje • wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce • wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW • wyjaśnia znaczenie terminów: „makler”, „indeks giełdowy”, „ceduła giełdowa”, „hossa”, „bessa” • wymienia podstawowe indeksy na GPW 	<p>C</p> <p>B</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego • wyjaśnia mechanizm funkcjonowania GPW • omawia systemy notowań na GPW • analizuje tabele z informacjami giełdowymi • wyjaśnia znaczenie podstawowych wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie • omawia działania podejmowane przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie • omawia rolę giełdy w gospodarce • przedstawia rys historyczny GPW • określa miejsce GPW na europejskim rynku kapitałowym 	<p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>C</p> <p>A</p> <p>C</p>

IV. PODATKI I UBEZPIECZENIA

<p>Podatki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie, funkcje i rodzaje podatków • Klasyczne zasady podatkowe • Klasyfikacja podatków w Polsce • Podatki pośrednie i bezpośrednie • VAT • Dzień Wolności Podatkowej 	7	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie „podatek” • argumentuje konieczność płacenia podatków • wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, „osobowość prawna”, „podatnik”, „obowiązek podatkowy”, „przedmiot opodatkowania”, „stawka podatkowa”, „podstawa opodatkowania” • wymienia i charakteryzuje funkcje podatków • identyfikuje rodzaje podatków wg różnych kryteriów 	A B A C C	<ul style="list-style-type: none"> • omawia klasyczne zasady podatkowe A. Smitha • wymienia i omawia rodzaje podatków • przedstawia argumenty za i przeciw wprowadzeniu podatku liniowego • wyjaśnia znaczenie terminu „Dzień Wolności Podatkowej” • porównuje stopień obciążenia podatkami obywatela w różnych krajach • charakteryzuje podatki progresywne, proporcjonalne i regresywne • omawia rolę podatku VAT w polskim systemie podatkowym • ocenia system podatkowy w Polsce 	C C D A C C C D
<p>Roczne rozliczenie podatku dochodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podmiot opodatkowania • Przedmiot opodatkowania • Sposoby obliczania podatku • Kwota wolna od podatku • Ulgi podatkowe • Wspólne opodatkowanie • Rodzaje formularzy podatkowych • Rozliczenie podatku przez pracodawcę 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „obowiązek podatkowy”, „dochód”, „przychód”, „koszty uzyskania przychodu”, „kwota wolna od podatku”, „ulga podatkowa”, „zaliczka na podatek dochodowy”, „płatnik podatku” • wymienia ulgi podatkowe obowiązujące w Polsce • wymienia rodzaje formularzy podatkowych 	A B B	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposoby obliczania podatku wg różnych stawek podatkowych • omawia zasady wspólnego opodatkowania • dobiera odpowiedni formularz podatkowy do źródeł przychodu oraz sposobu jego opodatkowania • analizuje strukturę dochodów podatników PIT w Polsce i jej zmiany w określonych latach 	C B C D
<p>Jak wypełnić roczne zeznanie podatkowe?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wypełnianie rocznego zeznania podatkowego 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „Urzędowe Poświadczenie Odbioru” (UPO) • wymienia sposoby złożenia zeznania podatkowego 	A A	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady wspólnego opodatkowania • wypełnia roczne zeznanie podatkowe na podstawie przykładowych danych 	B D
<p>Ubezpieczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rodzaje ubezpieczeń • Ochrona ubezpieczeniowa • Suma ubezpieczenia • Roszczenia z umowy ubezpieczenia • Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie • wyjaśnia znaczenie terminów: „ubezpieczyciel”, „ubezpieczający”, „ubezpieczony”, „system zabezpieczenia społecznego”, „ubezpieczenia publiczne”, „ubezpieczenia prywatne”, „polisa 	A A	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń wg różnych kryteriów (przedmiotu ubezpieczenia, stopnia swobody w zakresie nawiązania stosunku ubezpieczenia) • omawia rolę Ubezpieczeniowego Funduszu 	C B

<ul style="list-style-type: none"> •Obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela •Ubezpieczenia zdrowotne •Ubezpieczenia społeczne •Polski system emerytalny •Otwarte Fundusze Emerytalne 		<p>ubezpieczeniowa”, „karencja”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela • wymienia filary systemu emerytalnego w Polsce 	<p>A</p> <p>A</p>	<p>Gwarancyjnego w polskim systemie ubezpieczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poszczególne filary systemu emerytalnego w Polsce • wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury • wyjaśnia, jaką rolę w gospodarce odgrywają fundusze emerytalne • podaje różnice między redystrybutywnym a kapitałowym modelem ubezpieczeń społecznych 	<p>B</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>B</p>
V. PRZEDSIĘBIORSTWO					
<p>Cele i rodzaje działalności gospodarczej</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ekonomiczne cele gospodarowania •Społeczne cele gospodarowania •Czynniki produkcji •Rodzaje działalności gospodarczej •Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) 	12	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje ekonomiczne cele gospodarowania • wymienia i charakteryzuje społeczne cele gospodarowania • wymienia i omawia czynniki produkcji • wymienia i charakteryzuje rodzaje działalności gospodarczej 	<p>C</p> <p>C</p> <p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady działań zgodnych z koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu • określa rodzaj działalności gospodarczej wg PKD 2007 	<p>C</p> <p>C</p>
<p>Klasyfikacja przedsiębiorstw</p> <ul style="list-style-type: none"> •Przedsiębiorca •Formy własności przedsiębiorstw •Formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw •Podział spółek i ich rodzaje •Wielkość przedsiębiorstw •Związki spółek 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim jest przedsiębiorca • wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, „osobowość prawna” • wymienia i charakteryzuje formy własności przedsiębiorstw • omawia klasyfikację wielkościową przedsiębiorstw 	<p>A</p> <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje formy organizacyjno-prawne przedsiębiorstw • klasyfikuje rodzaje spółek • określa rolę przedsiębiorstw z sektora MŚP w funkcjonowaniu polskiej gospodarki • wymienia i charakteryzuje formy związków spółek (korporacje, monopole, holdingi, koncerny) • omawia znaczenie mikroprzedsiębiorstw w polskim systemie gospodarki 	<p>C</p> <p>C</p> <p>D</p> <p>C</p> <p>D</p>
<p>Zakładanie firmy</p> <ul style="list-style-type: none"> •Otoczenie przedsiębiorstwa •Zakładanie własnej działalności gospodarczej 		<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia „makrootoczenie przedsiębiorstwa”, „mikrootoczenie przedsiębiorstwa” • wymienia i charakteryzuje etapy zakładania 	<p>B</p> <p>C</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia czynniki warunkujące sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa • dostosowuje formę organizacyjno-prawną do profilu działalności przedsiębiorstwa 	<p>B</p> <p>D</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • własnej działalności gospodarczej • wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstwa 	A	<ul style="list-style-type: none"> • wypełnia zintegrowany wniosek CEIDG-1 	D
<p>Biznesplan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie biznesplanu • Zasady sporządzania biznesplanu • Elementy biznesplanu i ich analiza • Analiza strategiczna SWOT 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest biznesplan • wymienia i omawia zasady sporządzania biznesplanu • wymienia i charakteryzuje elementy biznesplanu • wyjaśnia pojęcia: „analiza rynku” i „rynek potencjalny” 	B C A A	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa • wyjaśnia, na czym polega analiza strategiczna SWOT • sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie 	C C D
<p>Zarządzanie przedsiębiorstwem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebieg procesu zarządzania • Dobór pracowników • Zasady organizacji pracy w firmie • Cechy dobrego kierownika (lidera) zespołu • Motywowanie • Zasady pracy zespołowej • Cechy wykonawcy • Kontrola firmy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia zasady organizacji pracy w firmie • definiuje terminy: „styl kierowania”, „motywowanie”, „efekt synergii” • wymienia cechy dobrego kierownika (lidera zespołu) • wymienia i omawia zasady pracy zespołowej 	A B A B	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia różne style zarządzania i wyjaśnia, na czym one polegają • wymienia i charakteryzuje elementy procesu zarządzania oraz jego przebieg • ocenia zastosowanie różnych stylów kierowania w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i przedmiotu działalności • wymienia i omawia cechy dobrego wykonawcy • dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania podwładnych 	A C D B C
<p>Sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywa, pasywa i bilans przedsiębiorstwa • Koszty • Wynik finansowy działalności • Rachunek zysków i strat • Wskaźniki analizy finansowej • Próg rentowności • Likwidacja działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: „majątek trwały”, „majątek obrotowy”, „aktywa przedsiębiorstwa”, „pasywa przedsiębiorstwa”, „bilans”, „amortyzacja”, „rachunek zysków i strat”, „próg rentowności”, „koszt całkowity”, „całkowity koszt jednostkowy” • wymienia i charakteryzuje podstawowe składniki bilansu 	A C	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady kosztów stałych oraz zmiennych przedsiębiorstwa • analizuje przykładowy wynik finansowy przedsiębiorstwa • wyznacza na prostych przykładach próg rentowności • omawia procedurę likwidacji działalności gospodarczej 	B D D C
<p>Księgowość przedsiębiorstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rachunkowość firmy • Podstawowe zasady księgowości 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie „rachunkowość firmy” • wymienia i omawia funkcje rachunkowości • wymienia podstawowe zasady księgowości 	A B B A	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność prowadzenia rachunkowości w firmie • podaje różnice między księgowością pełną 	C B

<ul style="list-style-type: none"> • Dokumenty księgowe firmy • Księgowość pełna i uproszczona • Podatki przedsiębiorstwa • Kreatywna księgowość 		<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe dokumenty księgowe firmy • klasyfikuje i opisuje dowody księgowe 	C	<ul style="list-style-type: none"> • a księgowością uproszczoną • uzupełnia fakturę VAT na podstawie dostarczonych danych • wymienia i omawia wady oraz zalety poszczególnych form opodatkowania przedsiębiorstwa podatkiem dochodowym • wyjaśnia znaczenie terminu „kreatywna księgowość” oraz omawia przyczyny i konsekwencje tego zjawiska 	D B B
<p>Marketing</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie marketingu • Marketing mix • Narzędzia promocji • Reklama i jej oddziaływanie na konsumenta • Media reklamowe • Kreowanie marki firmy 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest marketing, oraz wymienia jego cele • wyjaśnia znaczenie terminu „marketing mix” oraz charakteryzuje jego elementy • wyjaśnia, czym jest promocja, oraz charakteryzuje jej narzędzia • wyjaśnia, czym jest reklama, oraz omawia cele działań reklamowych • wymienia rodzaje mediów reklamowych 	B C C C B	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych • omawia zjawisko kreowania marki firmy, uwzględniając znaczenie barw firmowych • wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów 	C C C
<p>Etyka w pracy i w biznesie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie etyki • Etyka w biznesie • Etyka zawodowa • Etyka przedsiębiorstwa • Nieetyczne zachowania w biznesie • Mobbing • Nieetyczne zachowania pracownika • Korupcja 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „etyka zawodowa” • wymienia działania etyczne i nieetyczne w biznesie • rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w wypadku pracodawcy i pracownika • definiuje pojęcie „mobbing” • wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mobbingowi • wyjaśnia pojęcie „korupcja” 	A B C A B A	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie • dowodzi negatywnego wpływu szarej strefy na gospodarkę • analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która – działając zgodnie z zasadami etyki – odniosła w życiu zawodowym sukces • wymienia zasady etycznego pracownika – kodeks etyczny • identyfikuje rodzaje korupcji • wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji • analizuje przykładowy kodeks etyki zawodowej danej profesji (np. nauczyciela) 	B B D D B C B D

VI. PRACA

<p>Rynek pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praca jako wartość • Rynek pracy • Zasoby siły roboczej • Współczynnik aktywności zawodowej • Nierównowaga na rynku pracy 	10	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: „praca”, „humanizacja pracy”, „aktywność zawodowa”, „współczynnik aktywności zawodowej”, „bezrobocie” • przedstawia pracę jako wartość • wymienia i omawia bodźce skłaniające człowieka do podejmowania pracy • wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka • wyjaśnia, czym jest rynek pracy, i wymienia jego uczestników 	A B C B B	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki nadmiernego popytu na rynku pracy • wymienia i charakteryzuje przyczyny oraz konsekwencje zjawiska nierównowagi na rynku pracy • analizuje popyt na pracę i podaż pracy, uwzględniając czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży pracy • oblicza na prostych przykładach współczynnik aktywności zawodowej 	C B C D
<p>Poszukiwanie pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywne poszukiwanie pracy • Oczekiwania pracodawców wobec przyszłych pracowników • Kompetencje twarde i miękkie • Własne predyspozycje zawodowe • Sposoby poszukiwania pracy • Dokumenty aplikacyjne 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy • wyjaśnia, jak rozpoznać własne predyspozycje i możliwości zawodowe • wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy • wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego • wymienia najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych 	B C C C B	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniając zawody deficytowe i nadwyżkowe oraz najczęstsze oczekiwania pracodawców) • wymienia kompetencje miękkie, na które najczęściej zwracają uwagę pracodawcy • uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy • wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając Europass) • tworzy dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy • odróżnia wiarygodne oferty pracy • wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje • analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim • wypełnia formularz Europass CV w języku polskim 	C B D B D C D C D
<p>Rozmowa kwalifikacyjna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekrutacja pracowników – proces rekrutacji i jego etapy • Rozmowa kwalifikacyjna 		<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy procesu rekrutacji pracowników • wyjaśnia znaczenie terminu „rozmowa kwalifikacyjna” 	A A	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady dobrego zaprezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej • stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz 	B D

<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej • Zasady prezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej • Najczęstsze pytania podczas rozmowy kwalifikacyjnej • Błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie rozmowy kwalifikacyjnej w procesie rekrutacji • wymienia zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej 	<p>B C</p>	<p>prezentacji własnego stanowiska</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje najczęściej zadawane pytania podczas rozmowy kwalifikacyjnej • uczestniczy w rozmowie kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych 	<p>C D</p>
<p>Zatrudnienie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podstawy prawne zatrudnienia • Formy zatrudnienia • Umowy o pracę • Umowa-zlecenie i umowa o dzieło • Prawa i obowiązki pracownika • Prawa i obowiązki pracodawcy • Płaca i jej funkcje • Rodzaje systemów płac • Ochrona prawna pracowników 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „kodeks pracy”, „stosunek pracy”, „świadczenie pracy”, „płaca” • wymienia rodzaje umów o pracę • wymienia formy rozwiązania umowy o pracę • wymienia umowy cywilnoprawne (umowę-zlecenie i umowę o dzieło) • wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym pracownika młodocianego) oraz pracodawcy • wymienia i charakteryzuje rodzaje płacy (minimalna, netto, brutto) • wymienia i omawia funkcje płacy • wymienia i charakteryzuje rodzaje systemów płac • wymienia nazwy instytucji w Polsce stojących na straży praw pracowniczych • wyjaśnia znaczenie Kodeksu pracy jako podstawowego aktu prawnego 	<p>A B B A A C B B B D</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje szczegółowe zapisy prawa pracy • wymienia i omawia podstawowe zasady prawa pracy • analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę • analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich wady i zalety z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy • stosuje odpowiednie przepisy Kodeksu pracy w zależności od sytuacji problemowej • analizuje formy wynagrodzenia wynikające z systemu płac, a następnie wskazuje wady i zalety każdej z nich z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy • oblicza płacę netto 	<p>D C C D D D D</p>
<p>Bezrobocie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie i pomiar bezrobocia • Rodzaje bezrobocia • Przyczyny i skutki bezrobocia • Metody walki z bezrobociem • Bezrobocie w Polsce 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: „bezrobocie”, „stopa bezrobocia”, „osoba bezrobotna”, „BAEL” • wymienia warunki, które trzeba spełnić, aby otrzymać status bezrobotnego • charakteryzuje rodzaje bezrobocia 	<p>A A C</p>	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje rodzaje bezrobocia ze względu na przyczynę i formę występowania • wymienia negatywne i pozytywne skutki bezrobocia • wymienia i omawia sposoby walki z bezrobociem (pasywne i aktywne) • uzasadnia potrzebę aktywnej i efektywnej walki z bezrobociem • oblicza stopę bezrobocia • analizuje dane statystyczne dotyczące wielkości i struktury bezrobocia w Polsce 	<p>C B C C D C</p>

				<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski na temat bezrobocia w województwie, w którym mieszka • proponuje działania mające na celu ograniczenie bezrobocia w miejscu zamieszkania 	D D
Sytuacja na rynku pracy w UE <ul style="list-style-type: none"> • Swoboda przepływu osób w krajach UE • Gwarancja jednakowych praw • Różnicowanie warunków pracy i życia w UE • Migracje zarobkowe • Oferty pracy dla Polaków w krajach UE 		<ul style="list-style-type: none"> • wymienia swobody wspólnego rynku i charakteryzuje swobodę przepływu osób • analizuje stopę bezrobocia wg BAEL w krajach UE i wyciąga wnioski • podaje nazwy krajów UE o najwyższym poziomie bezrobocia 	C D A	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie gwarancji jednakowych praw w krajach UE • omawia różnicowanie warunków pracy i życia w UE (uwzględniając stopę bezrobocia i przeciętne roczne dochody) • wymienia przyczyny migracji zarobkowych Polaków • analizuje możliwości zatrudnienia w krajach UE 	C D B D
VII. WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA					
Handel zagraniczny. Współpraca gospodarcza Polski z zagranicą <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie i zakres współpracy zagranicznej • Handel zagraniczny • Bilans handlowy • Partnerzy handlowi Polski • Struktura handlu zagranicznego Polski • Kurs walut a handel zagraniczny 	4	<ul style="list-style-type: none"> • określa zakres współpracy międzynarodowej • wyjaśnia znaczenie terminów: „handel zagraniczny”, „eksport”, „import”, „bilans handlu zagranicznego” • wymienia nazwy państw o największym udziale w handlu zagranicznym (eksporcie i imporcie) • wymienia bariery ograniczające handel zagraniczny 	B A A B	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie handlu zagranicznego w gospodarce oraz wymienia korzyści wynikające z wymiany handlowej • wymienia głównych partnerów handlowych Polski oraz omawia strukturę handlu zagranicznego i jego znaczenie dla naszego kraju • podaje przykłady polskich „hitów eksportowych” • analizuje wpływ kursu walut na handel zagraniczny i gospodarkę • wyjaśnia zjawisko protekcjonizmu państwowego 	C D A D B
Procesy globalizacji <ul style="list-style-type: none"> • Globalizacja i jej płaszczyzny • Globalne korporacje • Centra gospodarcze i finansowe świata • Pozytywne i negatywne skutki globalizacji • Globalizacja a gospodarka Polski 		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „globalizacja” • wymienia i charakteryzuje płaszczyzny globalizacji • wymienia główne centra gospodarcze i finansowe świata • wyjaśnia znaczenie terminu „antyglobalista” 	A C B A	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia korzyści i zagrożenia wynikające z globalizacji, • wymienia i charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji na poszczególnych jej płaszczyznach • omawia rolę globalnych korporacji w rozwoju globalizacji • wyjaśnia pojęcia: „bezpośrednia inwestycja 	C C C A

			zagraniczna”, „inwestycje green-field” • ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę Polski • podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji • wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski • podaje różnicę między antyglobalistami a alterglobalistami	D C D B
--	--	--	---	------------------